

Història de Grècia

Codi: 104210
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Borja Antela Bernardez

Correu electrònic: borja.antela@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No es requereix pas cap coneixement previ de la història de Grècia antiga. Es recomana, però, un cert coneixement de l'Antiguitat.

Objectius

L'assignatura es centrarà en l'anàlisi dels processos polítics, socials i culturals de l'antiguitat grega, fent especial èmfasi en l'època clàssica i hel·lenística. A més d'oferir eines de coneixement geogràfic, institucional i cultural sobre l'Antiga Grècia, un objectiu primari d'aquesta assignatura és introduir els diferents debats historiogràfics al voltant de les principals fites històriques de la civilització grega. A nivell metodològic, al final del curs, l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional, tant font primària com secundària, demostrant una primera assimilació dels principis bàsics de la metodologia de la recerca històrica

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments per a l'anàlisi històrica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Explicar els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
2. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
3. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.

Continguts

L'assignatura presenta un doble vessant (teòrica i pràctica) amb intenció de proporcionar els continguts i competències necessàries a l'estudiant per a un coneixement adequat de la història de la Grècia antiga i la seva problemàtica historiogràfica. Bàsicament, els continguts es divideixen en 6 blocs.

1 Introducció i Grècia protohistòrica.

- Què és Grècia, que és ser grec? Introducció històrica a la idea de civilització grega.
- El món minoic i micènic.
- L'Època Fosca i la societat homèrica. La formació de la polis i la colonització arcaica.

2 Grècia arcaica.

- Món colonial i hoplitisme.
- La tirania arcaica, un fenomen polític genuïnament grec.
- Cap a l'època clàssica: els models polítics d'Esparta i Atenes.

3 Grècia clàssica.

- Les guerres contra els perses. La historiografia i Heròdot en context.
- L'imperialisme atenès. La Guerra de l'Peloponès i les aportacions de Tucídides.
- De l'imperialisme espartà a l'hegemonia de Tebas (el federalisme grec, s. IV aC)

4 Hel·lenisme.

- El ascens de Macedònia: les reformes polítiques i militars de Filip II de Macedònia
- Alexandre el Gran: conquesta i la idea d'imperi universal.

5 El hereus d'Alexandre: la Mediterrània oriental i el món hel·lenístic.

- Les transformacions socials i el desenvolupament de la cultura fins a la conquesta de Roma.
- Els regnes hel·lenístics.
- Grècia romana.

6 La societat grega

- L'aristocràcia grega: el món de l'Oikos.
- Les desigualtats socials: rics, pobres i esclaus.
- La situació de les dones en la societat grega.

Metodologia

El curs pretén introduir els estudiants en el problema de l'anàlisi crítica de fonts primàries i secundàries de la història de Grècia, per aquest motiu es considera vital assistir a lliçons teòriques i participar en activitats guiades. Així mateix, els continguts explicats a classe s'han de madurar a nivell de persona mitjançant una lectura posterior i un bon ús de les tutories.

Tenint en compte la situació actual de Covid-19, el format de seguiment de l'assignatura pot variar, i a les possibles classes presencials afegirem, si cal, fórmules de seguiment en línia mitjançant l'elaboració de comentaris, debats, sessions de debat i presentacions en línia o presencials.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat empleni les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions teòriques	50	2	1, 2
Tipus: Supervisades			
Debat historiogràfic	30	1,2	1, 3
Tipus: Autònomes			
Disseny activitat pedagògica	20	0,8	3
Lectura crítica fonts primàries i secundàries	34	1,36	1
Patrimoni i divulgació	10	0,4	1, 3

Avaluació

L'avaluació consistirà en una sèrie de proves, que poden ser presencials o virtuals:

- Debat Patrimoni i divulgació. Els estudiants han de participar (amb un mínim de entrades) en un debat sobre els continguts a la divulgació i la gestió del patrimoni (des dels aspectes econòmic, cultural, històric, identitari, social, turístic, etc...): 10% de la nota final)
- Cercar i comentar fonts primàries. A partir d'un tema proposat, els estudiants, mitjançant un format de bloc, han de publicar un mínim de textos extrets de l'evidència primària, sobre la història de l'antiga Grècia, amb l'obligació de presentar més comentaris als extractes publicats per la resta de membres de la classe (30% de la nota final).
- Treball historiogràfic i debat. A partir d'un autor proposat i d'una sèrie de lectures, els estudiants han de participar en un debat virtual, presentant primer un treball monogràfic en grup, de caràcter crític on comentin els problemes interpretatius del tema proposat (30% de la nota final).
- Presentació d'una investigació temàtica. Està previst dur a terme investigacions primerenques sobre un tema de la cultura i la història de l'antiga Grècia, i incloure la metodologia bàsica de la investigació acadèmica en història antiga (bibliografia, citació, notes) - (30% de la grau final).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Cerca i comentari de fonts primàries	30%	1	0,04	2
Debat historiogràfic	30%	2	0,08	1
Debat patrimoni i divulgació	10%	1	0,04	2
Presentació d'una recerca temàtica	30%	2	0,08	2, 3

Bibliografia

Antela Bernárdez, Borja 2009: *Pèricles no hi és*, Barcelona: Editorial UOC.

-2018: *Hellenismus. Ensayo de historiografía*, Zaragoza: Libros Pórtico.

Finley, Moses I. 1977: *Uso y abuso de la historia*, Barcelona: Crítica.

Fornis, César 2016: *Esparta. La historia, el cosmos y la leyenda de los antiguos espartanos*, Sevilla: Editorial Universidad de Sevilla.

Gómez Espelosín, Francisco Javier 2001: *Historia de Grecia antigua*, Madrid: Akal.

Jaeger, Werner 2017 (1938): *Demóstenes*, México: Fondo de Cultura Económica.

Martínez Lacy, Ricardo 2012 (2004): *Historiadores e historiografía de la antigüedad clásica*, México: Fondo de Cultura Económica.

Moreno Leoni, Álvaro 2017: *Entre Roma y el Mundo griego. Memoria, autorrepresentación y didáctica del poder en las Historias de Polibio*, Córdoba: Editorial Brujas.

Plácido, Domingo 1997: *La sociedad ateniense. La evolución social en Atenas durante la guerra del Peloponeso*, Barcelona: Crítica

-2012: *La crisis de la ciudad clásica y el nacimiento del mundo helenístico*, Buenos Aires: Miño y Dávila.

Sancho Rocher, Laura 2012: *Democracia e imperialismo marítimo: Atenas, siglos V-IV a.C. Fuentes y cuestiones historiográficas*, Madrid: Liceus.

Sinclair, Robert Keith 1999: *Democracia y participación en Atenas*, Madrid: Alianza.

Valdés Guía, Miriam 2012: *La formación de Atenas: gestación, nacimiento y desarrollo de una polis (1200/1100-600 a.C.)*, Zaragoza: Libros Pórtico.

Zaragoza, Joana; Fortea, Gemma (ed.) 2012: *Gynaikes, mulieres. Mirades sobre la dona a Grècia i a Roma*, Tarragona: Arola Editors.

Programari

Es farà servir sobre tot el programari moodle de l'aula del campus virtual.